

УДК 78.071.2:78.087.68

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/98-1-13>

Тетяна ГОРДЄЄВА,

orcid.org/0009-0006-5346-2104

викладач кафедри мистецької освіти

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(Житомир, Україна) *t.gord74@gmail.com*

Тетяна ГРИБАН,

orcid.org/0009-0004-6958-4179

викладач кафедри мистецької освіти

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(Житомир, Україна) *tanyagriban2001@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВОКАЛУ В СУЧАСНОМУ ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ

Стаття присвячена комплексному дослідженню теоретичних і практичних аспектів вокалу в сучасному хоровому виконавстві. Актуальність теми зумовлена необхідністю осмислення трансформаційних процесів, які відбуваються в українській хоровій культурі під впливом глобалізації, цифровізації та воєнних викликів.

Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку індивідуальної вокальної техніки співака та колективного звучання хору, визначення ключових теоретичних категорій вокальної культури (ансамбль, стрій, бленд, регістрова рівновага) та виявлення сучасних тенденцій її розвитку в українських хорових колективах.

У роботі розглядаються основні теоретичні засади вокалу: процеси звукоутворення, співацьке дихання, атака звуку, регістрова рівновага, а також взаємодія індивідуальної техніки з колективним звучанням (chorusing effect). Особлива увага приділяється ролі диригента як вокального педагога колективу.

На основі аналізу практичного досвіду провідних українських хорів («Думка», «Київ», «Гомін», «Орея») виявлено основні тенденції розвитку вокальної культури: синтез академічної, народної та естрадної технік, посилення театральної та перформативної складової, адаптацію до онлайн-форматів. Досліджено роль вокальної культури у збереженні національної ідентичності та духовної стійкості суспільства в умовах війни та глобалізації.

Отримані результати свідчать, що сучасна українська вокальна культура в хоровому виконавстві характеризується динамічним синтезом традицій і інновацій, високим рівнем технічної майстерності та збереженням національної самобутності. Теоретичні положення та практичні рекомендації можуть бути використані в педагогічній діяльності хормейстерів, при підготовці співаків та формуванні репертуарної політики хорових колективів.

Ключові слова: вокальна культура, хорове виконавство, бленд, ансамбль, стрій, синтез вокальних технік, національна ідентичність

Tetiana HORDIEIEVA,

orcid.org/0009-0006-5346-2104

Lecturer at the Department of Art Education

Zhytomyr Ivan Franko State University

(Zhytomyr, Ukraine) *t.gord74@gmail.com*

Tetiana HRYBAN,

orcid.org/0009-0004-6958-4179

Lecturer at the Department of Art Education

Zhytomyr Ivan Franko State University

(Zhytomyr, Ukraine) *tanyagriban2001@gmail.com*

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF VOCALISM IN MODERN CHORAL PERFORMANCE

The article is devoted to a comprehensive study of the theoretical and practical aspects of vocal in modern choral performance. The relevance of the topic is determined by the need to understand the transformational processes taking place in Ukrainian choral culture under the influence of globalization, digitalization, and wartime challenges.

The purpose of the study is to analyze the relationship between the individual vocal technique of the singer and the collective sound of the choir; to define the key theoretical categories of vocal culture (ensemble, tuning, blend, register balance), and to identify current trends in its development in Ukrainian choral collectives.

The paper examines the main theoretical foundations of vocal: the processes of sound production, singing breathing, sound attack, and register balance, as well as the interaction between individual technique and collective sound (chorusing effect). Particular attention is paid to the role of the conductor as a vocal pedagogue of the collective.

Based on the analysis of the practical experience of leading Ukrainian choirs («Dumka», «Kyiv», «Homin», «Oreya»), the main trends in the development of vocal culture are identified: the synthesis of academic, folk, and pop vocal techniques, the strengthening of theatrical and performative components, and adaptation to online formats. The role of vocal culture in preserving national identity and spiritual resilience of society in the conditions of war and globalization is investigated.

The obtained results indicate that modern Ukrainian vocal culture in choral performance is characterized by a dynamic synthesis of traditions and innovations, a high level of technical skill, and the preservation of national identity. The theoretical provisions and practical recommendations can be used in the pedagogical activities of choral conductors, in the training of singers, and in the formation of repertoire policy of choral collectives.

Key words: vocal culture, choral performance, blend, ensemble, tuning, synthesis of vocal techniques, national identity.

Постановка проблеми. Сучасне українське хорове мистецтво переживає інтенсивні трансформації під впливом глобалізації, цифровізації та повномасштабної війни. У цих умовах вокальна культура набуває особливої значущості, оскільки саме від її рівня залежить художня якість колективного звучання, емоційна переконливість виконання та здатність хорового мистецтва виконувати ідентифікаційну функцію.

Актуальність проблеми зумовлена активним синтезом академічної, народної та естрадної вокальних технік, а також зміною традиційних уявлень про співвідношення індивідуальної вокальної майстерності співака і колективного звучання. Водночас недостатньо вивченим залишається питання адаптації індивідуальної вокальної техніки (звукоутворення, дихання, атака звуку, регістрова рівновага) до вимог сучасного хорового ансамблю, бленду та строю.

Особливою гостротою набуває проблема збереження національної самобутності вокальної культури українського хорового співу в умовах війни та глобалізації.

Таким чином, проблема дослідження полягає у необхідності теоретичного осмислення та практичного аналізу особливостей вокальної культури як ключового чинника художньої якості сучасного українського хорового виконавства.

Аналіз досліджень. Проблематика вокалу в хоровому виконавстві має значну історію вивчення як у зарубіжній, так і в українській науці. Зарубіжні дослідники здебільшого зосереджуються на акустичних і психофізіологічних механізмах колективного звучання. J. F. Daugherty (2003) дослідив вплив фізичного розміщення співаків на якість бленду та інтонації. D. M. Howard et al. (2013) розробили синтетичну модель хорового співу і довели існу-

вання ефекту хорового злиття (chorusing effect). А. Маас (2021) акцентувала увагу на балансі між індивідуальною виразністю співака та колективною єдністю.

Українські науковці традиційно більше уваги приділяють національно-культурним аспектам вокальної культури. Ю. С. Ткач (2018) аналізує методи формування вокальної культури на прикладі роботи Є. Савчука з Національною заслуженою академічною капелюю України «Думка». Специфіку камерного хорового виконавства вивчала К. Левицька (2017) на прикладі капели «Орея». Репертуарну концепцію та вокальну культуру камерного хору «Київ» досліджувала А. В. Сіраш (2018). Синтез академічної та естрадно-народної техніки в хорі «Гомін» висвітлений у матеріалах В. Яценка (2024). Сучасні виклики хорового мистецтва в умовах війни проаналізовані І. О. Цюряк та А. М. Чернишовою (2024).

Разом з тим, у науковій літературі недостатньо представлений комплексний аналіз теоретичних засад і практичних особливостей вокальної культури в сучасному українському хоровому виконавстві з урахуванням специфіки роботи різних типів хорових колективів та впливу сучасних соціокультурних умов.

Мета статті полягає у комплексному аналізі теоретичних основ і практичних особливостей вокальної культури в сучасному українському хоровому виконавстві, зокрема у дослідженні взаємозв'язку індивідуальної вокальної техніки співака з колективним звучанням хору та визначенні сучасних тенденцій її розвитку в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні основи вокалу відіграють визначальну роль у сучасному хоровому виконавстві, оскільки

саме вони пояснюють механізми формування колективного звучання та визначають принципи роботи над індивідуальною технікою співака. Вокал є не лише технічним засобом, а фундаментальною основою хорового мистецтва, яка забезпечує єдність, виразність і художню цілісність звучання колективу.

Центральне місце в теорії вокалу посідають процеси звукоутворення, співацького дихання, атаки звуку та реєстрової рівноваги. Звукоутворення в хорі розглядається як комплексний фізіологічний і акустичний процес, у якому важливу роль відіграють правильна постава, опора на діафрагму та координація роботи голосового апарату. Співацьке дихання в хоровому колективі набуває форми ланцюгового дихання, коли співаки дихають не одночасно, а поступово, забезпечуючи безперервність звучання (Батовська, 2017: 112; Titze, 2017). Атака звуку (м'яка, тверда) безпосередньо впливає на тембр і характер звучання, а реєстрова рівновага забезпечує однорідність тембру в різних діапазонах, що є обов'язковою умовою якісного хорового звучання.

Теоретичні поняття вокальної культури включають ключові категорії: ансамбль, стрій і бленд. Ансамбль у хорі має кілька рівнів – ритмічний, динамічний, тембровий та інтонаційний. Він передбачає не тільки технічну узгодженість, а й художню єдність виконання. Стрій (інтонаційний лад) є одним із найскладніших елементів вокальної культури, оскільки вимагає від співаків постійної корекції висоти звуку залежно від акустичного контексту колективу. Бленд (злиття голосів) досягається завдяки вирівнюванню тембрів, динаміки та реєстрів, що дозволяє індивідуальним голосам органічно інтегруватися в єдине колективне звучання (Daugherty, 2003: 230; Белік-Золотарьова, 2021: 192).

Важливу теоретичну роль відіграє взаємозв'язок індивідуальної вокальної техніки та колективного звучання. Сучасні дослідження показують, що індивідуальна техніка співака не існує окремо від колективу. Співак постійно здійснює перцептивно-моторну корекцію свого голосу відповідно до акустичного сигналу інших голосів. Ця взаємодія лежить в основі *chorusing effect* – ефекту хорового злиття, коли індивідуальні тембри, вібрата та висоти «згладжуються» в єдине колективне звучання (Howard et al., 2013: 138–139). Таким чином, якість колективного звучання значною мірою залежить від того, наскільки співак здатний адаптувати свою індивідуальну техніку до вимог ансамблю.

Особливе теоретичне значення має роль диригента як вокального педагога колективу. Диригент не лише керує виконанням, а й формує єдину вокальну культуру хору, виховуючи в співаків ансамблеві навички, чутливість до колективного строю та вміння підпорядковувати індивідуальну виразність спільній художній ідеї. Саме диригент забезпечує баланс між індивідуальною свободою голосів і колективною дисципліною, що є ключовою умовою високої художньої якості хорового звучання (Маас, 2021: 128; Ткач, 2018: 132).

Отже, теоретичні основи вокалу в сучасному хоровому виконавстві ґрунтуються на розумінні вокалу як комплексної системи, у якій індивідуальна техніка та колективне звучання перебувають у постійній діалектичній взаємодії. Ці теоретичні положення мають безпосереднє практичне значення для роботи українських хорових колективів, оскільки дозволяють свідомо формувати вокальну культуру, що поєднає технічну досконалість, емоційну щирість і національну самобутність.

Сучасний розвиток вокальної культури в українському хоровому виконавстві відбувається в умовах складних і багатовекторних трансформацій. Глобалізація культурного простору, швидкий розвиток цифрових технологій та повномасштабна війна суттєво впливають на характер вокальної роботи в хорі, змушуючи колективи переосмислювати традиційні підходи та шукати нові форми художньої виразності.

Однією з найбільш помітних тенденцій сьогодення є синтез академічної, народної та естрадної вокальних технік. Цей процес не є простим механічним поєднанням різних манер співу, а являє собою глибоку творчу взаємодію. Академічна вокальна школа забезпечує фундамент – точність інтонації, реєстрову рівновагу, чистоту тембру та дисципліну звуковидобування. Народна традиція збагачує вокал емоційною відкритістю, природністю звучання, характерними реєстровими переходами та орнаментикою. Естрадні техніки, у свою чергу, додають сучасної динаміки, роботи з мікрофоном, розширеної динамічної палітри та більш безпосередньої емоційної подачі матеріалу.

Такий синтез дозволяє сучасним українським хорам значно розширювати художні можливості вокалу, роблячи звучання більш гнучким, багатотонарним і привабливим для різної аудиторії. Водночас він ставить перед хормейстерами складне завдання – зберегти академічну основу техніки, не втративши при цьому національної

емоційної ширості та мелодійної самобутності. Саме завдяки цьому синтезу вокальна культура українського хору набуває нових якостей, стаючи одночасно і традиційною, і сучасною.

Іншим важливим аспектом розвитку вокальної культури є її роль у збереженні національної ідентичності та духовної стійкості в умовах війни та глобалізації. Як слушно зазначають І. О. Цюряк та А. М. Чернишова (2024), у період воєнних випробувань хорове мистецтво набуває особливої соціокультурної функції. Воно перетворюється на потужний засіб емоційної підтримки, духовної консолідації суспільства та культурного опору. Через колективний спів люди знаходять можливість виразити патріотичні почуття, зберегти історичну пам'ять і зміцнити відчуття єдності.

Хорове мистецтво в цих умовах виходить далеко за межі суто мистецького явища. Воно стає інструментом збереження мовної самобутності, емоційної ширості та духовних цінностей українського народу. У воєнний час особливої ваги набуває виконання патріотичних, духовних і меморіальних творів, які допомагають людям долати травматичний досвід, підтримувати моральний дух і формувати почуття національної гідності. Водночас у контексті глобалізації вокально-хорова культура виконує захисну функцію, протистоячи процесам культурної уніфікації та сприяючи збереженню національної ідентичності українського хорового мистецтва.

Сучасні виклики не лише ускладнюють розвиток хорового мистецтва, а й актуалізують його значення як важливого чинника національної самоідентифікації та духовної стійкості. Синтез різних вокальних технік і посилення ідентифікаційної ролі вокалу визначають головні напрями розвитку української хорової школи на сучасному етапі.

У контексті сучасних викликів і тенденцій розвитку вокальної культури особливе місце посідає практичний досвід Національної заслуженої академічної капели України «Думка» під художнім керівництвом Євгена Савчука. Цей колектив, який має більш ніж столітню історію, залишається одним із найяскравіших еталонів сучасної української вокально-хорової культури.

З теоретичного погляду «Думка» демонструє високу культуру звукоутворення, ансамблевого звучання та інтонаційного строю. Характерною рисою капели є особливий «бархатний» тембр, точний баланс між партіями, реєстрова рівновага та емоційна насиченість виконання. Як зазначає Ю. Ткач (2018), Євген Савчук послі-

довно формує академічний вокальний звук, який динамічно змінюється залежно від стилю, епохи та художнього образу твору. Диригент приділяє особливу увагу образно-змістовному підходу до вокальної техніки, коли технічні параметри (дихання, атака звуку, артикуляція, динаміка) стають засобом реалізації художньої ідеї, а не самоціллю (Ткач, 2018: 132).

«Думка» розглядається як еталон сучасного академічного хорового співу, у якому індивідуальна вокальна майстерність співаків органічно інтегрується в колективне звучання без втрати національної самобутності. Підкреслюється, що капела зберігає традиційну українську мелодійність і «думний лад», водночас досягнувши європейського рівня технічної досконалості та ансамблевої дисципліни. Особливо цінним є вміння колективу поєднувати глибоку емоційну ширість з високою вокальною культурою, що дозволяє «Думці» однаково переконливо виконувати твори різних епох і стилів.

Практична робота над вокальною культурою в капелі включає системне формування ланцюгового дихання, м'якої атаки звуку, вирівнювання реєстрів і досягнення тембрової однорідності. Репетиційний процес поєднує технічні завдання з глибоким емоційним і образним осмисленням музики. Завдяки цьому «Думка» демонструє високу мобільність виражальних засобів і здатність зберігати характерний «бархатний» тембр навіть у складних сучасних творах. Порівнюючи різні хорові колективи, відзначається, що саме «Думка» є взірцем тембрової однорідності та ансамблевої цілісності, що робить її звучання впізнаваним і художньо переконливим (Сіраш, 2018).

Також підкреслюється, що «Думка» є яскравим прикладом академічної вокальної культури, у якій тембр, дикція та емоційна виразність знаходяться в гармонійній єдності. Офіційні матеріали капели (2020–2025) підтверджують, що колектив свідомо працює над збереженням «бархатного» тембру, повного ансамблю та балансу партій, що є результатом системної роботи Євгена Савчука над вокальною культурою.

Таким чином, Національна заслужена академічна капела України «Думка» під художнім керівництвом Героя України, народного артиста України, професора, лауреата Національної премії України імені Т. Г. Шевченка, академіка Національної академії мистецтв України, голови хорового товариства України імені М. Леонтовича Євгена Савчука є не лише еталоном українського хорового виконавства, а й одним із

найвизначніших світових зразків хорової культури. Колектив досяг виняткової досконалості у вокальному мистецтві, поєднуючи найвищий технічний рівень, темброву однорідність, емоційну щирість і глибоку національну самобутність, що робить його визнанням еталоном як в Україні, так і далеко за її межами.

В Україні також активно розвиваються камерні хори, які представляють інший тип хорової культури, що вирізняється більш інтимним, прозорим звучанням. Одним із найвідоміших колективів цього напрямку є Муніципальний академічний камерний хор «Київ» він є одним із найяскравіших представників сучасної української хорової культури, що демонструє високий рівень вокальної майстерності в камерному форматі. Заснований у 1990 році під керівництвом Миколи Гобдича, колектив швидко утвердився як один із провідних камерних хорів України завдяки вишуканій вокальній культурі, точності інтонації та глибокій художній інтерпретації.

Становлення репертуарної концепції камерного хору «Київ» відбувалося через осмислення специфіки камерного звучання, що вимагає особливої вокальної дисципліни, прозорості тембру та тонкої динамічної нюансировки. У камерному хорі кожен голос є максимально виразним, тому робота над індивідуальною вокальною технікою набуває особливого значення. Колектив досяг високого рівня ансамблевості завдяки точному балансу голосів, чистоті інтонації та вишуканій камерній манері виконання, яка відрізняється від великого симфонічного хору більшою інтимністю та деталізацією звучання (Сіраш, 2018: 7–8).

Аналіз інтерпретації сучасних творів камерним хором «Київ» дозволяє глибше зрозуміти практичні особливості його вокальної культури. Досліджуючи виконання твору Ганни Гаврилець «Віють вітри» у театралізованій інтерпретації хору, зазначається висока вокальна виразність колективу, точність дикції, гнучкість динаміки та вміння співаків створювати емоційно насичене, водночас прозоре звучання. Камерна манера «Києва» характеризується делікатністю тембру, тонкою нюансировкою фразування та органічним поєднанням вокальної техніки зі сценічною виразністю (Ваврищук, 2021: 58–60).

Порівнюючи різні українські хорові колективи, слід зазначити, що камерний хор «Київ» вирізняється високим рівнем виконавської культури та професійним менеджментом, що дозволяє колективу підтримувати стабільно високий художній рівень. Особливу увагу приділено

вмінню хору працювати з сучасним репертуаром, зберігаючи при цьому академічну чистоту вокальної техніки (Сорочук, 2023).

Культура звуку камерного хору «Київ» є яскравим прикладом сучасного українського хорового мистецтва, у якому поєднуються висока технічна майстерність, камерна делікатність звучання, точність інтонації та глибока художня інтерпретація. Цей колектив демонструє, як у камерному форматі індивідуальна вокальна виразність кожного співака може органічно інтегруватися в єдине, вишукане колективне звучання, збагачуючи загальну палітру сучасної української хорової культури.

Львівський муніципальний хор «Гомін» під художнім керівництвом Вадима Яценка є яскравим прикладом сучасного підходу до розвитку вокальної культури, що базується на свідомому синтезі різних вокальних технік. Колектив активно поєднує класичну академічну постановку голосу з елементами народного співу, джазу та естрадної манери, що дозволяє досягати високої гнучкості та виразності звучання.

Однією з ключових особливостей вокальної техніки «Гомін» є вміння співаків вільно оперувати різними типами звуковидобування. Хор успішно використовує академічну техніку з її точністю інтонації, регістровою рівновагою та тембровою дисципліною, водночас інтегруючи елементи народного співу – більш відкритий звук, природну орнаментику та емоційну безпосередність. Особливе місце в роботі колективу посідає белтінг (belting) – потужна, висока естрадна манера співу, яка дозволяє досягати яскравої динамічної експресії. Як зазначає художній керівник хору Вадим Яценко, солістка Ярослава Липковська «може фантастично виконувати і академічну музику, і джазовий жанр – вона круто користується белтінгом... Плюс вона може співати ще й народним голосом» (Яценко, 2024).

Такий широкий вокальний діапазон вимагає від співаків високої технічної майстерності та гнучкості. Хормейстер активно працює над розвитком у виконавців уміння швидко перемикатися між різними вокальними манерами: від м'якої, округлої академічної атаки до більш прямого, енергійного народно-естрадного звуку. Важливим аспектом є також робота над дикцією та артикуляцією – співаки «Гомін» володіють чіткою, виразною дикцією як у класичному, так і в сучасному репертуарі, що дозволяє доносити текст до слухача навіть у швидких і ритмічно складних творах.

Особливу увагу в колективі приділяють розвитку індивідуальної вокальної виразності кожного співака. Замість механічної уніфікації тембру тут прагнуть до органічного злиття різних голосів, де індивідуальність не придушється, а стає частиною загального художнього образу. Це створює багате, багаточарове звучання, у якому поєднуються академічна чистота, народна щирість і сучасна енергетика.

Вокальна техніка хору «Гомін» є прикладом сучасного українського підходу, який не копіює класичну академічну модель, а творчо розвиває її, збагачуючи елементами народної та естрадної традицій. Цей синтез дозволяє колективу зберігати високу професійну якість звучання і водночас залишатися сучасним, емоційно відкритим і близьким до слухача.

Яскравим прикладом сучасних тенденцій розвитку вокальної культури в українському хоровому виконавстві є Академічна хорова капела «Орея» (м. Житомир). Цей колектив активно поєднує традиційну академічну вокальну техніку з сучасними формами сценічного вираження, демонструючи високий рівень творчої адаптації до вимог сьогодення.

У своєму аналізі основних принципів камерного хорового виконавства на прикладі «Ореї» основою виступає делікатність тембру, точність інтонації, гнучкість динаміки та вміння співаків досягати тонкої нюансировки звучання. Виявлено високий рівень вокальної культури колективу, що зумовлений делікатною роботою над тембром і точною артикуляцією та дозволяє створювати прозоре, деталізоване і водночас емоційно насичене камерне звучання (Левицька, 2017: 73–75). Водночас зазначені риси поєднані з елементами театральності дійства, мультимедіа, руху, декламації та перформативних прийомів (Цюряк, Чернишова, 2024). Такий підхід дозволяє значно розширити виразні можливості вокалу, роблячи його більш театральним, динамічним і близьким до сучасної аудиторії, при цьому зберігаючи академічну основу техніки.

Колектив демонструє високу вокальну культуру, що характеризується делікатністю тембру, точністю інтонації, гнучкістю динаміки та вмінням співаків досягати тонкої нюансировки

звучання. «Орея» успішно поєднує академічну вокальну техніку з театральним-хоровим дійством, що дає змогу створювати емоційно насичене та сценічно переконливе звучання (Левицька, 2017).

Таким чином, Академічна хорова капела «Орея» є показовим прикладом того, як сучасна українська вокальна культура розвивається в напрямку синтезу академічної техніки з театральними, мультимедійними та перформативними елементами. Колектив демонструє, що сучасний хоровий спів може бути одночасно технічно досконалим, емоційно насиченим і сценічно виразним, що відповідає актуальним викликам і тенденціям розвитку українського хорового мистецтва.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можна констатувати, що вокальна культура є фундаментальною основою сучасного хорового виконавства, яка органічно поєднує теоретичні засади звукоутворення, співацького дихання, атаки звуку та реєстрової рівноваги з практичними механізмами формування колективного звучання. Дослідження показало, що в сучасному українському хоровому мистецтві відбувається активний синтез академічної, народної та естрадної вокальних технік, який розширює художні можливості колективів, водночас зберігаючи національну самобутність і емоційну щирість українського співу. Ключовим чинником успіху залишається органічний взаємозв'язок індивідуальної вокальної техніки співака з колективним звучанням через механізми ансамблю, строю, бленду та перцептивно-моторної адаптації. Особливого значення набуває роль диригента як вокального педагога колективу, який забезпечує баланс між індивідуальною свободою й автентичністю кожного голосу та колективною художньою дисципліною. В умовах війни та глобалізації вокальна культура виконує не лише мистецьку, а й важливу ідентифікаційну функцію, сприяючи збереженню національної пам'яті, емоційної стійкості та духовної єдності українського народу. Таким чином, теоретичні та практичні особливості вокалу свідчать про його динамічний розвиток, високу адаптивність і здатність зберігати національну ідентичність у сучасному хоровому виконавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батовська О. М. Сучасне академічне хорове мистецтво а cappella як системний музично-виконавський феномен: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра мистецтвознавства: 17.00.03. Одеса, 2019. С. 36. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2189/СУЧАСНЕ%20АКАДЕМІЧНЕ%20ХОРОВЕ%20МИСТЕЦТВО%20А%20CAPPELLA.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 11.03.2026).

2. Белік-Золотарьова Н. А. Хорове виконавство як категорія сучасного українського інтегрованого хорознавства. *Аспекти історичного музикознавства*. 2021. № 31. С. 184–203. DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-31.08> (дата звернення 04.03.2026).
3. Вавришук С. «Віють вітри» Ганни Гаврилець у театралізованій інтерпретації камерного хору «Київ». *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2021. № 3-4(52-53). С. 50–65. DOI: [https://doi.org/10.31318/2414-052X.3-4\(52-53\).2021.251795](https://doi.org/10.31318/2414-052X.3-4(52-53).2021.251795) (дата звернення 16.03.2026).
4. Daugherty J. F. Choir spacing and formation: Choral sound preferences in random, synergistic, and gender-specific chamber choir placements. *International Journal of Research in Choral Singing*. 2003. Vol. 1. No. 1. P. 48–59. URL: https://acda-publications.s3.us-east-2.amazonaws.com/IJRCS/volumeone/ijrcs1_1_daugherty.pdf (дата звернення 03.03.2026).
5. Howard D. M., Daffern H., Breerton J. Four-part choral synthesis system for investigating intonation in a cappella choral singing. *Logopedics Phoniatrics Vocology*. 2013. Vol. 38. No. 3. P. 135–142. DOI: <https://doi.org/10.3109/14015439.2013.812143> (дата звернення 02.03.2026).
6. Левицька К. Основні принципи камерного хорового виконавства (на прикладі діяльності хорової капели «Орея»). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мистецтвознавство. 2017. № 2. С. 70–78. URL: <http://nzm.tnpu.edu.ua/article/view/170260> (дата звернення 20.03.2026).
7. Maas A. Facilitating musical expression in school choirs: Honoring individuality, seeking unity. *International Journal of Research in Choral Singing*. 2021. Vol. 9. P. 116–142. URL: <https://acda.org/wp-content/uploads/2021/12/IJRCSVol9Maas.pdf> (дата звернення 12.03.2026).
8. Сіраш А. В. Становлення репертуарної концепції камерного хору «Київ». *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2018. Вип. 44. С. 6–9. DOI: <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2018.44.0.152878> (дата звернення 18.03.2026).
9. Ткач Ю. С. Індивідуальний виконавський стиль Євгена Савчука: організація процесу диригентської інтерпретації. *Аспекти історичного музикознавства*. 2018. № 13. С. 126–141. URL: https://aspekty.kh.ua/vypusk13/Tkach.Yu._126-141.pdf (дата звернення 14.03.2026).
10. Цюряк І. О., Чернишова А. М. Хорове мистецтво – виклики сучасності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 74. № 2. С. 142–151. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-22> (дата звернення 10.03.2026).
11. Яценко В. Любов до хорової музики у нас закладена на генетичному рівні: інтерв'ю. 2024. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/vadym-yatsenko-lyubov-do-khorovoyi-muzyky-u-nas-zakladena-na-henetychnomu-rivni> (дата звернення 22.03.2026).

REFERENCES

1. Batovska O. M. (2017). Suchasne akademichne khorove mystetstvo a cappella yak systemnyi muzychno-vykonavskiy fenomen [Contemporary academic choral art a cappella as a systemic musical-performing phenomenon]: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra mystetstvovnavstva: 17.00.03. Odesa, 2019. С. 36. URL: <https://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2189/СУЧАСНЕ%20АКАДЕМІЧНЕ%20ХОРОВОБЕ%20МИСТЕЦТВО%20А%20CAPPELLA.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Last accessed: 11.03.2026). [in Ukrainian].
2. Bielik-Zolotarova N. A. (2021). Khorove vykonavstvo yak katehoriia suchasnoho ukrainskoho intehrovano-horoznavstva [Choral performance as a category of modern Ukrainian integrated choral studies]. *Aspekty istorichnoho muzykoznavstva*, 31, 184–203. <https://doi.org/10.34064/khnum2-31.08> (Last accessed: 04.03.2026). [in Ukrainian].
3. Vavryshchuk S. (2021). «Viiut vitry» Hanny Havrylets u teatralizovani interpretatsii kamernoho khoru «Kyiv» [«The winds are blowing» by Hanna Havrylets in the theatrical interpretation of the chamber choir «Kyiv»]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 3–4(52–53), 50–65. [https://doi.org/10.31318/2414-052X.3-4\(52-53\).2021.251795](https://doi.org/10.31318/2414-052X.3-4(52-53).2021.251795) (Last accessed: 16.03.2026). [in Ukrainian].
4. Daugherty J. F. (2003). Choir spacing and formation: Choral sound preferences in random, synergistic, and gender-specific chamber choir placements. *International Journal of Research in Choral Singing*, 1(1), 48–59. URL: https://acda-publications.s3.us-east-2.amazonaws.com/IJRCS/volumeone/ijrcs1_1_daugherty.pdf (Last accessed: 03.03.2026).
5. Howard D. M., Daffern H., Breerton J. (2013). Four-part choral synthesis system for investigating intonation in a cappella choral singing. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 38(3), 135–142. <https://doi.org/10.3109/14015439.2013.812143> (Last accessed: 02.03.2026).
6. Levytska K. (2017). Osnovni pryntsyipy kamernoho khorovoho vykonavstva (na prykladi diialnosti khorovoi kapely «Oreia») [Basic principles of chamber choral performance (on the example of the choral chapella «Oreia»)]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka*. Seria: Mystetstvovnavstvo, 2, 70–78. URL: <http://nzm.tnpu.edu.ua/article/view/170260> (Last accessed: 20.03.2026). [in Ukrainian].
7. Maas A. (2021). Facilitating musical expression in school choirs: Honoring individuality, seeking unity. *International Journal of Research in Choral Singing*, 9, 116–142. URL: <https://acda.org/wp-content/uploads/2021/12/IJRCSVol9Maas.pdf> (Last accessed: 12.03.2026).
8. Sirash A. V. (2018). Stanovlennia repertuarnoi kontseptsii kamernoho khoru «Kyiv» [Formation of the repertoire concept of the chamber choir «Kyiv»]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 44, 6–9. <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2018.44.0.152878> (Last accessed: 18.03.2026). [in Ukrainian].
9. Tkach Yu. S. (2018). Indyvidualnyi vykonavskiy styl Yevhena Savchuka: orhanizatsiia protsesu dyryhentskoi interpretatsii [Yevhen Savchuk's individual performing style: organization of the conducting interpretation process]. *Aspekty*

.....
istorychnoho muzykoznavstva, 13, 126–141. URL: https://aspekty.kh.ua/vypusk13/Ткач.Ю._126-141.pdf (Last accessed: 14.03.2026). [in Ukrainian].

10. Tsiuriak I. O., Chernyshova A. M. (2024). Khorove mystetstvo – vyklyky suchasnosti [Choral art – challenges of modernity]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 74(2), 142–151. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-22> (Last accessed: 10.03.2026). [in Ukrainian].

11. Yatsenko V. (2024). Liubov do khorovoi muzyky u nas zakladena na henetychnomu rivni [Love for choral music is embedded in us at the genetic level]: interviu. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/vadym-yatsenko-lyubov-do-khorovoyi-muzyky-u-nas-zakladena-na-henetychnomu-rivni> (Last accessed: 22.03.2026). [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 17.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

